

5. Hvad er barnets bedste i samværsager?

En lang række tidligere undersøgelser har vist, at et godt samarbejdsklima mellem forældrene er helt afgørende for, hvordan (skilsmisse)børn trives. (»Samboskab, Ægteskab og Forældrebrud«, Mai Heide Otosen, Socialforskningsinstituttet, 2000, side 134)

Når forældre derimod har et dårligt samarbejdsklima, har barnet ikke nødvendigvis gavn af samværet.

Selv om det er en udbredt antagelse, at skilsmissebørn har bedst af at bevare en hyppig kontakt med begge forældre, er dette ikke påvist eller dokumenteret. De eksisterende resultater er modstridende og umulige at drage entydige konklusioner fra. Hvorvidt et samvær er positivt for barnet, afhænger af flere faktorer, for eksempel et nært og tæt forhold til den pågældende forælder og konfliktniveauet forældrene imellem (»Hvem beskytter barnet« af Helene Flendt og Lisbet Holst, 2000, side 91).

Statsamterne anerkender da også, at forældrenes konfliktniveau er afgørende for barnets trivsel ved samvær i de tunge sager: »Barnet trives med samværet, uanset det ene eller det andet bliver resultatet, når blot forældrene accepterer det aftalte/fastsatte samvær og har en rimelig omgangsform med hinanden. Dette synspunkt støttes af forskellige undersøgelser, der er foretaget på området« (Nyhedsbrev nr. 13, februar 2001, fra Civilretsdirektoratet, side 51).

6. Kommunernes tilsyn med børn i samværsager

Hvis bopælsforælderen ansøger om det, kan statsamtet ophæve eller begrænse samværet, for eksempel hvis samværsforælderen ikke er i stand til at tage sig forsvarligt af barnet. Det fremgår af »Notat om samarbejde, opgavefordeling og udveksling af oplysninger mellem statsamter og kommuner i sager om samvær og forældremyndighed« fra 2000, at et statsamt ikke har tilsynspligt over for barnet, når der er truffet en afgørelse om samvær, men kan fastsætte vilkår for udøvelsen af samværet, for eksempel at det skal være overvåget.

Kommunernes pligter i forhold til truede børn findes i loven om social service. Kommunens tilsynspligt omfatter ikke kun børn i »intakte« familier, men også børn i skilsmissec familier. Kommunen har pligt til at føre tilsyn med de forhold, som børn og unge lever under, jævnfør § 6. Tilsynet skal føres på en sådan måde, at kommunen så tidligt som muligt kan få kendskab til tilfælde, hvor der må antages at være behov for særlig støtte til et barn eller en ung under 18 år, jf. § 33. Enhver har pligt til at underrette kommunen, hvis man får kendskab til et barn eller en ung, der af forældre eller opdragere udsættes for vanrøgt eller

nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare (§ 36). Der gælder endvidere en særlig og udvidet underretningspligt for pædagoger, lærere, læger m.fl., jf. § 35 og bekendtgørelse nr. 1092 af 8. december 2000 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service. Underretningspligten er vigtig for kommunens mulighed for at få øje på børn med problemer. En kommune, der bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte, har pligt til at undersøge barnets forhold, jf. § 38.

Hvis en kommune efter at have undersøgt et barns forhold mener, at det har brug for støtte på grund af eksempelvis samvær, kan kommunen tilbyde foranstaltninger efter lov om social service § 40, stk. 2. Det kan blandt andet være at udpege en personlig rådgiver for barnet eller den unge, familiebehandling eller anbringelse uden for hjemmet. Tilbuddet om anbringelse uden for hjemmet kan ændres til tvang efter lovens § 42, stk. 1, hvis der er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af for eksempel omsorgssvigt, vold eller andre overgreb.

Hvis et barns eller en ungs øjeblikkelige behov ikke kan afventes normal sagsbehandling, kan formanden for kommunens børn og unge-udvalg træffe en foreløbig afgørelse (formandsbeslutning) om for eksempel anbringelse uden for hjemmet, jf. § 45, stk. 1. Afgørelsen skal snarest muligt og senest inden 7 dage godkendes i børn og unge-udvalget, jf. § 45, stk. 3.

Hvis barnet eller den unge bliver anbragt uden for hjemmet, ændrer det som udgangspunkt ikke ved en fastsat eller aftalt samværsret. Kommunen kan ikke ændre en afgørelse fra statsamtet om fastsættelse af samvær. Det er udelukkende statsamtet, der har kompetence til det. Imidlertid kan kommunen regulere eller midlertidigt ophæve samværet ud fra hensynet til barnet og formålet med anbringelsen, jf. § 57, stk. 2. Hvis barnet eller den unge ikke er anbragt uden for hjemmet, kan kommunen derimod kun vejlede forældrene om samværet.

7. FN's konvention om barnets rettigheder

Loven om forældremyndighed og samvær skal fortolkes på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen).

7.1. Relevante bestemmelser i konventionen

Efter konventionens artikel 3, stk. 1, skal hensynet til barnets bedste komme i første række for domstole, forvaltningsmyndigheder og lovgivende organer.